

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

АРЬСНЫ ӨВЧИН СУДЛАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН 2022 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН
ТАЙЛАН

АУДИТЫН КОД: СНАГ-2023/349/НА-СТА-ТШЗ

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу.

Санхүү-Нийцлийн аудитын газрын захирал,
тэргүүлэх аудитор: Ц.Наранчимэг
Утас: 261665 Цахим хаяг: naranchimegts@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Ч.Болд
Утас: 261205 Цахим хаяг: boldch@audit.gov.mn
Аудитор: Б.Мөнхчимэг
Утас: 261628 Цахим хаяг: munkhchimegg@audit.gov.mn
Аудитыг гэрээгээр гүйцэтгэсэн: Хурц тооцоолол аудит ХХК
Захирал: Д.Лхамсүрэн
Утас: 99980079 Цахим хаяг: khurts.tootsoolol.audit@gmail.com

Агуулга

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3-4
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6-7
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	8-9
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	11-12
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	13
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	13
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	13
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	13
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд	14
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	14
3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт	15
3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл	15
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	16
4.1 Ерөнхий зүйл	16
4.2 Материаллаг байдал	16
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	16
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	17
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	17
4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд	17
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	17
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	17
4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн	17
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	17
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	18
5.1 Төлбөрийн акт	18
5.2 Албан шаардлага	18
5.3 Зөвлөмж	19-20
6. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	21-22

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ДЭМБ	Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага
СНАГ	Санхүү-нийцлийн аудитын газар
ТБОНӨХБАУХАТ	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМДҮЗ	Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөл
ЭМДС	Эрүүл мэндийг даатгалын сан
ЭЭХХЗГ	Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл хяналт зохицуулалтын газар

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

АРЬСНЫ ӨВЧИН СУДЛАЛЫН
ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН ЗАХИРАЛ
Ц УРАНЧИМЭГ ТАНАА

2023.02.24 № 07/381
танай _____-ны № _____-г

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.4 Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хүрээнд байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал, дотоод албан томилолтын зардал, хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх зардлыг нийт 38,494.8 мянган төгрөгөөр хэмнэсэн байна.

Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас нэн шаардлагатай тусламж үйлчилгээг бүрэн санхүүжүүлсний үр дүнд эдгээр тусламж үйлчилгээг үзүүлэгч тус байгууллагын тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмж сайжирч санхүүгийн эрсдэл, эмнэлгийн санхүүгийн менежмент сайжрах, байгууллагын хөрөнгө оруулалт, эмч эмнэлгийн ажилчдын цалин хөлс, нийгмийн хамгаалал, орчин нөхцөлийг сайжруулах боломж бүрдсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 12 зорилтын хүрээнд 50 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 97.4-хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	781,364,584.57	996,500,026.76
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	36,223,138.59	570,443,705.68
311	Банк байгаа бэлэн мөнгө	33,361,536.59	565,961,335.68
31110	Төгрөг	33,361,536.59	565,961,335.68
31211	Төрийн сангийн харилцах	33,361,536.59	565,961,335.68
31400	Замд яваа мөнгөн хөрөнгө	2,861,602.00	4,482,370.00
33	АВЛАГА	212,969,619.00	23,722,115.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	205,037,619.00	0.00
33500	Бусад авлага	7,932,000.00	23,722,115.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	7,932,000.00	23,722,115.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	532,171,826.98	402,334,206.08
35100	Түүхий эд материал	505,583,679.59	361,981,243.59
35130	Эм боох материал	505,583,679.59	361,981,243.59
354	Хангамжийн материал	26,588,147.39	40,352,962.49
35410	Бичиг хэргийн материал	2,259,700.00	1,786,550.00
35420	Аж ахуйн материал	10,722,672.50	9,324,232.60
35440	Түлш, шатах тослох материал	1,541,114.89	906,264.89
35460	Хүнсний материал	6,275,820.00	21,747,075.00
35470	Бусад хангамжийн материал	5,788,840.00	6,588,840.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	4,170,319,751.29	4,095,609,153.44
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	4,170,319,751.29	4,095,609,153.44
392	Биет хөрөнгө	3,968,057,699.69	3,893,343,770.00
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,207,087,798.60	3,212,087,798.60
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(419,026,442.14)	(550,954,904.79)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	126,515,000.00	126,515,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(107,375,140.54)	(121,830,368.72)
39205	Машин тоног төхөөрөмж	2,172,013,673.48	2,390,303,574.25
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,199,512,434.90)	(1,418,653,558.35)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	479,486,335.00	569,149,479.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(291,131,089.81)	(313,273,249.99)
393	Биет бус хөрөнгө	202,262,051.60	202,265,383.44
39301	Программ хангамж	53,804,538.00	0.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(26,234,966.40)	0.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	174,692,480.00	232,493,682.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	0.00	(30,228,298.56)
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	4,951,684,335.86	5,092,109,180.20
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	202,040,713.50	2,584,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	202,040,713.50	2,584,000.00
413	Өглөг	202,040,713.50	0.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	202,040,713.50	0.00
414	Урьдчилж орсон орлого	0.00	2,584,000.00
41440	Бусад урьдчилж орсон орлого	0.00	2,584,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	4,749,643,622.36	5,089,525,180.20
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	4,749,643,622.36	5,089,525,180.20
511	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,470,206,581.32	2,470,206,581.32
511001	Улсын төсвийн оруулсан хөрөнгө	2,470,206,581.32	2,470,206,581.32
512	Хуримтлагдсан үр дүн	(111,070,041.68)	228,811,516.16
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(585,498,776.25)	(111,070,041.68)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	474,428,734.57	339,881,557.84
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,390,507,082.72	2,390,507,082.72
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	4,951,684,335.86	5,092,109,180.20

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

Дансны код	Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
		Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН	5,694,231,782.00	6,956,286,703.87
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,879,432,220.00	1,568,783,027.87
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,879,432,220.00	1,568,783,027.87
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	1,046,628,545.15	1,568,783,027.87
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	780,195,299.55	1,188,877,247.05
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	266,433,245.60	67,392,902.19
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	0.00	312,512,878.63
120009	Бусад орлого	10,973,000.00	0.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	582,714,203.48	0.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал	239,116,471.37	0.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,814,799,562.00	5,387,503,676.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	0.00	409,145,357.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	409,145,357.00
1330	Төсвийн захирагчдаас	630,000,000.00	0.00
133004	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас олгосон санхүүжилт	430,000,000.00	0.00
133005	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	200,000,000.00	0.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	3,184,799,562.00	4,978,358,319.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	3,184,799,562.00	4,978,358,319.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	5,216,803,047.43	6,616,405,146.03
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	5,216,803,047.43	6,616,405,146.03
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	4,999,099,247.43	6,455,341,113.03
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,860,903,903.12	3,244,185,540.87
210101	Үндсэн цалин	2,860,903,903.12	2,409,103,223.31
210102	Нэмэгдэл	0.00	412,923,590.65
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.00	70,585,000.00
210104	Урамшуулал	0.00	351,573,726.91
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх	405,327,325.85	446,394,209.91
210201	Тэтгэврийн даатгал	405,327,325.85	280,559,528.58
210202	Тэтгэмжийн даатгал	0.00	37,810,829.51
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	0.00	62,746,299.62
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	0.00	5,953,083.13
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	0.00	59,324,469.07
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	145,613,216.98	141,066,440.88
210301	Гэрэл, цахилгаан	67,322,811.66	59,430,790.62
210302	Түлш, халаалт	25,285,489.99	26,113,953.26
210303	Цэвэр, бохир ус	53,004,915.33	55,521,697.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	121,829,263.01	142,882,398.91
210401	Бичиг хэрэг	24,460,359.00	32,096,292.00
210402	Тээвэр, шатахуун	5,700,635.98	8,402,443.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	12,732,945.23	11,513,688.62
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	66,393,854.80	73,848,000.60
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	12,541,468.00	17,021,974.69
2105	Нормативд зардал	974,674,826.05	1,852,609,378.42
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	778,847,466.05	1,600,508,348.42
210502	Хоол, хүнс	188,532,480.00	231,240,230.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	7,294,880.00	20,860,800.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	88,435,108.00	121,954,606.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	24,346,224.00	5,722,000.00
210602	Тавилга	6,750,000.00	0.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	676,700.00	0.00
210604	Урсгал засвар	56,662,184.00	116,232,606.00
2107	Томилолт, зочны зардал	588,000.00	0.00
210702	Дотоод албан томилолт	588,000.00	0.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	65,006,828.19	70,037,846.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	46,226,129.19	55,093,176.00

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны
санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	12,000,000.00	6,000,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	190,080.00	0.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	0.00	254,576.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,004,500.00	7,375,500.00
210807	Газрын төлбөр	3,193,119.00	1,314,594.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	2,393,000.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	336,720,776.23	436,210,692.04
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7,657,093.01	33,469,953.42
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,323,600.00	11,080,432.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	326,740,083.22	391,660,306.62
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	217,703,800.00	161,064,033.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	217,703,800.00	161,064,033.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	78,254,033.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	217,703,800.00	82,810,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН	477,428,734.57	339,881,557.84
5	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	3,000,000.00	0.00
225001	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал-Үндсэн хөрөнгө	3,000,000.00	0.00
6	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН	474,428,734.57	339,881,557.84

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	4,768,121,755.28	6,768,203,707.24
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,158,359,812.28	1,235,132,034.24
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,158,359,812.28	1,235,132,034.24
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	1,046,628,545.15	1,228,065,664.24
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	780,195,299.55	1,161,472,762.05
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	266,433,245.60	66,592,902.19
120009	Бусад орлого	111,731,267.13	7,066,370.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,609,761,943.00	5,533,071,673.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	0.00	349,675,735.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	349,675,735.00
1330	Төсвийн захирагчдаас	630,000,000.00	0.00
133004	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас олгосон санхүүжилт	430,000,000.00	0.00
133005	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	200,000,000.00	0.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	2,979,761,943.00	5,183,395,938.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	2,979,761,943.00	5,183,395,938.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	4,698,767,326.69	6,065,397,860.15
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,698,767,326.69	6,065,397,860.15
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	4,481,063,526.69	5,904,333,827.15
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,865,817,713.91	3,258,235,108.15
210101	Үндсэн цалин	1,637,466,151.32	2,300,310,701.43
210102	Нэмэгдэл	841,436,355.05	626,675,160.23
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	153,894,140.54	104,007,829.00
210104	Урамшуулал	233,021,067.00	227,241,417.49
2102	Ажил олгогчоос НД-д төлөх шимтгэл	386,452,244.25	432,344,642.64
210201	Тэтгэврийн даатгал	386,452,244.25	272,922,001.10
210202	Тэтгэмжийн даатгал	0.00	47,715,964.19
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	0.00	49,726,966.35
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	0.00	5,630,882.82
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	0.00	56,348,828.18
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	145,613,216.98	141,066,440.88
210301	Гэрэл, цахилгаан	67,322,811.66	59,430,790.62
210302	Түлш, халаалт	25,285,489.99	26,113,953.26
210303	Цэвэр, бохир ус	53,004,915.33	55,521,697.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	112,821,361.03	132,217,393.00
210401	Бичиг хэрэг	18,749,880.00	21,503,303.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,400,000.00	7,500,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	13,133,785.23	11,513,688.62
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	65,966,498.80	63,964,370.40
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	12,571,197.00	27,736,030.98
2105	Нормативд зардал	791,041,872.52	1,751,804,754.06
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	609,891,555.02	1,495,065,769.06
210502	Хоол, хүнс	167,465,117.50	246,711,485.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	13,685,200.00	10,027,500.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	88,835,318.00	58,265,500.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	27,029,924.00	4,139,400.00
210602	Тавилга	6,750,000.00	0.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	771,700.00	985,000.00
210604	Урсгал засвар	54,283,694.00	53,141,100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	588,000.00	0.00
210702	Дотоод албан томилолт	588,000.00	0.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	67,283,804.00	84,246,746.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	48,808,630.00	60,540,876.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	12,000,000.00	6,000,000.00

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны
санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210803	Даатгалын үйлчилгээ	190,080.00	0.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	0.00	254,576.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,510,500.00	8,312,700.00
210807	Газрын төлбөр	1,314,594.00	1,314,594.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	3,460,000.00	7,824,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	22,609,996.00	46,153,242.42
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	19,926,396.00	32,944,550.42
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,683,600.00	13,208,692.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	217,703,800.00	161,064,033.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	217,703,800.00	161,064,033.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	78,254,033.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	217,703,800.00	82,810,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	69,354,428.59	702,805,847.09
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	33,131,290.00	168,585,280.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	33,131,290.00	168,585,280.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	33,131,290.00	168,585,280.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	33,131,290.00	168,585,280.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	(33,131,290.00)	(168,585,280.00)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	36,223,138.59	534,220,567.09
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	36,223,138.59
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	36,223,138.59	570,443,705.68

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2021 оны 01-р сарын 01-ээрх үлдэгдэл	2,470,206,581.32	2,390,507,082.72	(585,498,776.25)	4,275,214,887.79
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,470,206,581.32	2,390,507,082.72	(585,498,776.25)	4,275,214,887.79
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт				
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт				
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				
Өмчид гарсан өөрчилөлт				
Зарласан ногдол ашиг				
Тайлант үеийн үр дүн			474,428,734.57	474,428,734.57
2021 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	2,470,206,581.32	2,390,507,082.72	(111,070,041.68)	4,749,643,622.36
2022 оны 01-р сарын 01-ээрх үлдэгдэл	2,470,206,581.32	2,390,507,082.72	(111,070,041.68)	4,749,643,622.36
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,470,206,581.32	2,390,507,082.72	(111,070,041.68)	4,749,643,622.36
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт				
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт				
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				
Өмчид гарсан өөрчилөлт				
Зарласан ногдол ашиг				
Тайлант үеийн үр дүн			339,881,557.84	339,881,557.84
2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	2,470,206,581.32	2,390,507,082.72	228,811,516.16	5,089,525,180.20

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

	/төгрөгөөр/			
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		36,223,138.59	(36,223,138.59)	
НИЙТ ЗАРЛАГЫН ДҮН	6,355,374,010.96	6,233,983,140.15	121,390,870.81	98.1
УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	6,355,374,010.96	6,233,983,140.15	121,390,870.81	98.1
Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	6,014,495,750.00	5,807,188,868.19	207,306,881.81	96.5
Цалин хөлс нэмэгдэл урамшил	3,087,520,000.00	3,035,240,303.13	52,279,696.87	98.3
Үндсэн цалин	1,839,900,000.00	2,093,142,739.41	(253,242,739.41)	113.8
Нэмэгдэл	499,950,000.00	626,675,160.23	(126,725,160.23)	125.4
Унаа, хоолны хөнгөлөлт	195,420,000.00	104,007,829.00	91,412,171.00	53.2
Үр дүнгийн урамшуулал	552,250,000.00	211,414,574.49	340,835,425.51	38.3
Нийгмийн даатгалын шимтгэл	424,049,350.00	400,461,186.70	23,588,163.30	94.4
Нийгмийн даатгалын шимтгэл	263,827,346.00	252,386,086.77	11,441,259.23	95.7
Тэтгэмжийн даатгал	33,644,396.00	45,252,260.06	(11,607,864.06)	134.5
ҮОМШ-ний даатгал	6,328,884.00	46,270,277.96	(39,941,393.96)	731.1
Ажилгүйдлийн даатгал	56,959,920.00	5,141,141.99	51,818,778.01	9.1
Эрүүл мэндийн даатгал	63,288,804.00	51,411,419.92	11,877,384.08	81.2
Байр ашиглалтай холбоотой зардал	174,900,000.00	141,066,440.88	33,833,559.12	80.7
Гэрэл цахилгаан	78,000,000.00	59,430,790.62	18,569,209.38	76.2
Түлш, халаалт	33,300,000.00	26,113,953.26	7,186,046.74	78.4
Цэвэр, бохир ус	63,600,000.00	55,521,697.00	8,078,303.00	87.3
Хангамж, бараа материалын зардал	130,266,400.00	130,266,400.00	-	100.0
Бичиг хэрэг	25,400,000.00	20,132,310.00	5,267,690.00	79.3
Тээвэр шатахуун	6,900,000.00	7,500,000.00	(600,000.00)	108.7
Шуудан, холбоо	13,300,000.00	11,513,688.62	1,786,311.38	86.6
Хог хаягдал устгах зардал	66,266,400.00	63,964,370.40	2,302,029.60	96.5
Бага үнэтэй түргэн элэгдэх	18,400,000.00	27,156,030.98	(8,756,030.98)	147.6
Нормативд зардал	1,761,714,000.00	1,751,804,754.06	9,909,245.94	99.4
Эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	1,500,000,000.00	1,495,065,769.06	4,934,230.94	99.7
Хоол, хүнс	246,714,000.00	246,711,485.00	2,515.00	100.0
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	15,000,000.00	10,027,500.00	4,972,500.00	66.9
Эд хогшил, урсгал засвар	263,080,000.00	207,429,780.00	55,650,220.00	78.9
Багаж, техник хэрэгсэл	155,080,000.00	144,433,080.00	10,646,920.00	93.1
Тавилга	30,000,000.00	9,855,600.00	20,144,400.00	32.9
Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	8,000,000.00	-	8,000,000.00	-
Урсгал засвар	70,000,000.00	53,141,100.00	16,858,900.00	75.9
Томилот зочны зардал	3,500,000.00		3,500,000.00	-
Дотоод албан томилот	3,500,000.00		3,500,000.00	-
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээ	87,346,000.00	78,636,761.00	8,709,239.00	90.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	59,500,000.00	54,930,891.00	4,569,109.00	92.3
Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	6,000,000.00	6,000,000.00	-	100.0
Даатгалын үйлчилгээ	350,000.00	-	350,000.00	-
Тээврийн хэрэгслийн татвар	400,000.00	254,576.00	145,424.00	63.6
Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	396,000.00	-	396,000.00	-
Мэдээлэл технологийн зардал	11,000,000.00	8,312,700.00	2,687,300.00	75.6
Газрын төлбөр	1,500,000.00	1,314,594.00	185,406.00	87.6
Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх	8,200,000.00	7,824,000.00	376,000.00	95.4
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	82,120,000.00	62,283,242.42	19,836,757.58	75.8
Төлбөр хураамж бусад зардал	69,120,000.00	50,444,550.42	18,675,449.58	72.9
Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	13,000,000.00	11,838,692.00	1,161,308.00	91.1
Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	86,000,000.00	161,064,033.00	(75,064,033.00)	187.3
Тэтгэвэрт гаргахад олгох тэтгэмж	-	78,254,033.00	(78,254,033.00)	

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны
санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	86,000,000.00	82,810,000.00	3,190,000.00	96.3
Дээд шатны төсвөөс хуваарилсан	254,878,260.96	265,730,238.96	(10,851,978.00)	104.3
Цалин хөлс нэмэгдэл урамшил	222,994,805.02	222,994,805.02	-	100.0
Үндсэн цалин	222,994,805	222,994,805.02	-	100.0
Нийгмийн даатгалын шимтгэл	31,883,455.94	31,883,455.94	-	100.0
Нийгмийн даатгалын шимтгэл	20,535,914.33	20,535,914.33	-	100.0
Тэтгэмжийн даатгал	2,463,704.13	2,463,704.13	-	100.0
ҮОМШ-ний даатгал	3,456,688.39	3,456,688.39	-	100.0
Ажилгүйдлийн даатгал	489,740.83	489,740.83	-	100.0
Эрүүл мэндийн даатгал	4,937,408.26	4,937,408.26	-	100.0
Хангамж, бараа материалын зардал	1,950,993.00	1,950,993.00	-	100.0
Бичиг хэрэг	1,370,993.00	1,370,993.00	-	100.0
Бага үнэтэй түргэн элэгдэх	580,000.00	580,000.00	-	100.0
Эд хогшил, урсгал засвар	1,921,000.00	1,921,000.00	-	100.0
Багаж, техник хэрэгсэл	936,000.00	936,000.00	-	100.0
Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	985,000.00	985,000.00	-	100.0
Урсгал засвар			-	
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээ	5,609,985.00	5,609,985.00	-	100.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,609,985.00	5,609,985.00	-	100.0
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,370,000.00	1,370,000.00	-	100.0
Төлбөр хураамж бусад зардал			-	
Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,370,000.00	1,370,000.00	-	100.0
Мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		565,961,335.68	(565,961,335.68)	
Харилцах дансны үлдэгдэл		565,961,335.68	(565,961,335.68)	
Ажиллагсдын тоо	140	149		106.4
Удирдах ажилтан	1	1		100.0
Гүйцэтгэх ажилтан	82	93		113.4
Үйлчлэх ажилтан	57	55		96.5

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төв нь эрхэм зорилгоо “Олон улсын түвшинд хүрсэн Арьс, Харшил, Эмчилгээний гоо засал, арьсны мэс заслын тусламж үйлчилгээг үзүүлэхэд оршино” гэж тодорхойлсон байна.

Тус байгууллага нь үйлчлүүлэгчид эрүүл мэндийн даатгалаар арьс харшлын өвчин, эмчилгээний гоо заслын чиглэлээр тусламж үйлчилгээ, Эрүүл мэндийн болон Сангийн сайдын тушаалаар төлбөртэй тусламж үйлчилгээний зохицуулалт хийх чиглэлийн хүрээнд Олон улсын түвшинд хүрсэн арьс, харшил, эмчилгээний гоо засал, арьсны мэс заслын тусламж үйлчилгээг үзүүлэх чиг үүргийг тус тус хэрэгжүүлдэг байна.

Тайлант оны онцлог үйл явдлууд:

- Тайлант онд байгууллагын 9 ажилтанд орон сууцны 75.0 сая төгрөгийн дэмжлэг олгож, тогтвортой ажиллах гэрээг хүн нэг бүртэй байгуулан ажилласан;
- АӨСҮТ-ийн эм зүйн алба нь ЭЭХХЗГ-аас зохион явуулсан Эмийн аюулгүй байдлын идэвхтэй оролцож улсын болон хувийн хэвшлийн нийт 70 гаруй эмнэлгүүдээс 3-р байрт шалгарсан;
- Дотрын болон дүрс оношилгооны кабинет шинээр байгуулсан;
- Арьс цайрах өвчний үед арьс шилжүүлэх, нөхөх, жижиг хэмжээний хоргүй хавдрыг мэс заслын аргаар авах ажилбарыг амжилттай нэвтрүүлсэн;
- Арьсны өвчний оношилгоо, эмчилгээний нийт 10 эмнэл зүйн заавар арга аргачлал батлуулсан;
- Шинжилгээний нэр төрлийг хоёроор нэмэгдүүлсэн.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаанд голлон мөрдөх дараах хууль, тогтоомж, бодлого чиглэлд өөрчлөлт орсон. Тухайлбал:

- Хөдөлмөрийн тухай хууль;
- Төрийн хэмнэлийн тухай хууль;
- ЗГ-ын 2022 оны 107 дугаар тогтоол “Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай”;
- Эрүүл мэндийн тухай хууль;
- Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хууль
- Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний тухай хууль
- Сангийн сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан 49, А/118 дугаар тушаал “төлбөрийн жишиг хэмжээ, журам батлах тухай” тушаал;
- ЭМДҮЗ-ийн 12 дугаар тогтоол “Журам шинэчлэн батлах тухай”

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Эрүүл мэндийн яамны хяналт шинжилгээ үнэлгээний газраас тус байгууллагын 2022 оны үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж буй Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 140,424.9 мянган төгрөг буюу 2.8 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	/мянган төгрөгөөр/		
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	36,223.1	570,443.7	534,226.6
Авлага	212,969.6	23,722.1	(189,247.5)
Бараа материал	532,171.8	402,334.2	(129,837.6)
Үндсэн хөрөнгө	4,170,319.7	4,095,609.1	(74,710.6)
Нийт хөрөнгийн дүн	4,951,684.3	5,092,109.1	140,424.9
Өглөг	202,040.7	2,584.0	(199,456.7)
Засгийн газрын хувь оролцоо	2,470,206.5	2,470,206.5	-
Хуримтлагдсан үр дүн	(111,070.0)	228,811.5	339,881.5
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,390,507.1	2,390,507.1	-
Өр төлбөр, цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	4,951,684.3	5,092,109.1	140,424.9

Дээрх хүснэгтээс харахад дансны үлдэгдэлд гарсан материаллаг дүнтэй дараах өөрчлөлтүүд байна. Үүнд:

- ✓ Мөнгөн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл 570,443.7 мянган төгрөгт хүрч, 534,226.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн дагуу зарим зардлууд гаргаагүй, гүйцэтгэлээр санхүүжиж байгаатай;
- ✓ Авлага дансны үлдэгдэл 23,722.1 мянган төгрөгт хүрч 189,247.5 мянган төгрөгөөр буурсан нь ЭМДС-ийн санхүүжилт, төлбөртэй үйлчилгээний болон байгууллагаас авах авлагуудыг барагдуулсантай;
- ✓ Бараа материал дансны үлдэгдэл 402,334.2 мянган төгрөгт хүрч 129,837.6 мянган төгрөгөөр буурсан нь 2021 онд гарсан цар тахалтай холбоотойгоор эм эмнэлгийн хэрэгслийн нөөц бэлтгэсэн байсан бөгөөд хугацаа дуусах дөхсөн эм эмнэлгийн хэрэгслийг цэргийн төв эмнэлэг, япон монголын хамтарсан эмнэлэг рүү шилжүүлсэнтэй;
- ✓ Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 4,095,609.1 мянган төгрөгт хүрч, 74,710.6 мянган төгрөгөөр буурсан нь хөрөнгийн элэгдэл тооцсонтой тус тус холбоотой байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны төсвийн төсөлд санхүүжилтийн эх үүсвэрийг ЭМДС-аас 4,400,000.0 мянган, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 965,975.8 мянган, туслах үйл ажиллагааны орлогоос 59,448.0 мянган, нийт зарлагыг 5,458,785.4 мянган төгрөгөөр тус тус тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналаас нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшууллын зардлыг 50,000.0 мянган, эм бэлдмэл эмнэлгийн хэрэгслийн зардлыг 591,710.3 мянган төгрөгөөр тус тус нэмж батлан, ЭМДС-аас 637,369.8 мянган, үндсэн үйл ажиллагааны орлого 4,248.5 мянган, туслах үйл ажиллагааны орлого 92,000.0 мянган төгрөгөөр нэмж баталсан нь гүйцэтгэлээр санхүүжиж байгаагаас шалтгаалсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 3 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 5,037,369.8 мянган төгрөгийг ЭМДС-аас, 1,003,585.9 мянган төгрөгийг үйл ажиллагааны орлогоос, 59,540.0 мянган төгрөгийг туслах үйл ажиллагааны орлогоос бүрдүүлэхээр байна.

Гүйцэтгэлээр ЭМДС-аас 5,183,395.9 мянган төгрөг, үйл ажиллагааны орлогоос 1,209,899.7 мянган төгрөг, туслах үйл ажиллагааны орлогоос 69,176.9 мянган төгрөг, дээд шатны төсвөөс хуваарилсан орлогоос 35,518.6 мянган төгрөгийг тус тус төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 5,968,252.9 мянган төгрөг буюу 98.1 хувьтай байгаа нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулиас шалтгаалж, байр ашиглалттай холбоотой зардал 33,833.5 мянган төгрөг, урсгал засварын зардлыг 55,584.2 мянган, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 19,236.7 мянган, цалин хөлсний зардалд 23,589.1 мянган төгрөгийг тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээний		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	/төгрөгөөр/	
	Код	Нэр			Зөрүү	Биелэлт
1	33	ЭМДС, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого	6,100,495,750.00	6,497,991,098.28	(397,495,348.28)	106.5
1.1	2101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	3,087,520,000.00	3,035,240,303.13	(52,279,696.87)	98.3
1.2	2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,588,926,400.00	2,371,487,378.36	(131,439,021.64)	97.8
1.3	2102	Бусад зардал	424,049,350.00	400,461,186.70	(23,588,163.30)	94.4

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана." гэж заасны дагуу Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах, Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг 2023 оны 01 дүгээр сарын 25-аас 02 дугаар сарын 19-ны хооронд Хурц тооцоолол аудит ХХК-ийн ахлах аудитор Д.Наранчимэг, аудитор Д.Гансүх, аудиторын туслах О.Мөнхтуяа нар гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг аудитын менежер Э.Учралзаяа, захирал Д.Лхамсүрэн нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Хурц тооцоолол аудит ХХК-д 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 01/46 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 6,616,405.1 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 99,246.0 мянган төгрөгөөр, тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор хот дотор албан тушаалын суудлын автомашин ашиглахгүй, ажилтан, албан тушаалтнууд гадаад, дотоод албан томилолтоор ажиллаагүй зэрэг зардлуудыг хэмнэх арга хэмжээ авч ажилласан байна.

Энэ хуулийн хүрээнд байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлаас 33,833.6 мянган, дотоод албан томилолтын зардлаас 3,500.0 мянган, хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх зардлаас 1,161.3 мянган төгрөгийн хэмнэлт тус тус гаргасан боловч дараах асуудлууд илэрсэн. Үүнд:

1. Байгууллагын төсвөөс 71.5 мянган төгрөгийн хэвлэл захиалгын зардал гаргасан нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 12.1 "Энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдэд дараах зориулалтаар зардал санхүүжүүлэх, зарцуулахыг хориглоно", 12.1.3 "Хэвлэлийн захиалгын төлбөр" гэж заасантай нийцээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, төсвийг зориулалтын дагуу үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, төлбөрийн акт тогтоох.

2. Байгууллагын төсвөөс тайлант онд сургалтын зардалд 320.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл 15.1 "Төсвийн байгууллага, ... дараах зүйлсийг хориглоно", 15.2.3 "сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж, бичиг хэрэг, тээвэр шатахуун,

дотоод албан томилолт болон холбогдох бусад зардлыг хэмнэх” гэж заасантай нийцээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, төсвийг зориулалтын дагуу үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, төлбөрийн акт тогтоох.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд Төсвийн шууд захирагчийн мэдээлбэл зохих орлогын 6,428,630.9 мянган, зарлагын 4,497,828.0 мянган, нийт 10,926,458.9 мянган төгрөгийн 172 мэдээллээс 169 мэдээллийг хугацаанд нь байршуулж, 28,395.2 мянган төгрөгийн 3 зарлагын гүйлгээг мэдээлээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх, зөрчлийг давтан гаргахгүй ажиллах албан шаардлага өгөх.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх асуудлууд гараагүй.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудитаар хэрэгжүүлсэн горим сорилын үр дүнд нийт 33,571.1 мянган төгрөгийн 5 асуудлыг илрүүлж, асуудлын бүртгэлээр зөвлөмж өгсөн ба жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дахин хянахад алдаа, зөрчлийг бүрэн залруулсан байна.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 14,936.1 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 2 зөвлөмжийн хэрэгжилт 100 хувьтай байна.

Хүснэгт 3. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
	Төлбөрийн акт	1	97.8	1	97.8
Зөвлөмж	2	14,838.3	2	14,838.3	100
Нийт дүн	3	14,936.1	3	14,936.1	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Байгууллагаас авах 23,722.1 мянган төгрөгийн авлага үүссэн асуудлыг дараагийн тайлант хугацаанд анхаарах нь зүйтэй гэж үзлээ.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 64,326.1 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс, 391.5 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 төлбөрийн акт тогтоож, 34,617.0 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 2 албан шаардлага хүргүүлж, 29,317,6 мянган төгрөгийн 4 зөвлөмж өгсөн.

Аудитаар нийт 33,571.1 мянган төгрөгийн алдаа илэрснээс, аудитын явцад алдааг бүрэн залруулав.

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

- ✓ 28,448.1 мянган төгрөгийн өр төлбөрийг барагдуулсныг;
- ✓ Сузурфарм ХХК-ийн 2,600.0 мянган, Батбайгаль ХХК-ийн 1,450.0 мянган, Голомт банкны 100.0 мянган, Шүрэнтамга ХХК-ийн 350.0 мянган, нийт 4,500.0 мянган төгрөгийн түрээсийн барьцаануудыг өр төлбөрөөр бус орлогоор бүртгэснийг;
- ✓ Цалин тооцохдоо Хувь хүний орлогын албан татварын хөнгөлөлтийг 623.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тооцсон зэргийг тайлант оны жилийн эцэст залруулсан.

5.1 Төлбөрийн акт

Байгууллагын төсвөөс хэвлэл захиалгын 71.5 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 12.1 "Энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдэд дараах зориулалтаар зардал санхүүжүүлэх, зарцуулахыг хориглоно", 12.1.3 "Хэвлэлийн захиалгын төлбөр" гэж заасантай нийцээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Дээрх зөрчлийг арилгаж, 71.5 мянган төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоох.

Тайлант онд 15 төрлийн сургалтад 9,678.4 мянган төгрөг зарцуулснаас 320.0 мянган төгрөгийн сургалтын зардал нь тэвчиж болох зардал байна. Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл 15.1 "Төсвийн байгууллага, ... дараах зүйлсийг хориглоно", 15.2.3 "сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж, бичиг хэрэг, тээвэр шатахуун, дотоод албан томилолт болон холбогдох бусад зардлыг хэмнэх" гэж заасантай нийцээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Дээрх зөрчлийг арилгаж, 320.0 мянган төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоох.

5.2 Албан шаардлага

Хүнсний бүтээгдэхүүн нийлүүлэгч "Манхан өгөөж" ХХК-ийн тендерт шалгарч, гэрээ байгуулсан үнээс нь 4.5-120 хувиар нэмэгдсэн үнээр худалдан авалт хийсэн байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 41 дүгээр зүйл "Худалдан авах гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт хийхийг хориглох...", 41.1.2 "энэ хуулийн 40.4, 40.6-д зааснаас бусад тохиолдолд гэрээний үнийг нэмэгдүүлэн өөрчлөх", Сангийн сайдын 2021 оны 144 дүгээр тушаал "Бараа худалдан авах тендерийн жишиг баримт бичиг"-ийн 20.5 "Хууль болон Төрийн өмчийн хороонд өөрөөр заагаагүй бол тендерт оролцогчийн санал болгосон үнэ нь гэрээний хэрэгжилтийн явцад тогтмол байх бөгөөд тохируулга хийхгүй. Тохируулга хийх нөхцөлтэй үнэ санал болгосон тендерийг шаардлага хангаагүй гэж үзнэ. ТӨХ-д үнийн тохируулга хийхийг зөвшөөрсөн тендер шалгаруулалтад тогтмол үнэ санал болгосон тендер ирүүлсэн нь тендерээс татгалзах үндэслэл болохгүй ба үнийн тохируулга нь гэрээний хэрэгжилтийн явцад тэгтэй тэнцүү гэж үзнэ" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Дээрх хуулийг мөрдөн ажиллах, 6,221.8 мянган төгрөгийн зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага өгөх.

Шилэн дансны цахим сайтад 28,395.2 мянган төгрөгийн 3 гүйлгээг мэдээлээгүй нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйл 4.1.1 "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх" гэж заасантай нийцээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж, мэдээллийг бүрэн байршуулах, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага өгөх.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. **Зардал данстай холбоотой асуудал**

Илрүүлэлт:

Харшлаас сэргийлэх ажилд 5 ажилтан 4 бүсчлэлээр 2022.07.13-2022.08.25-ны хугацаанд үе шаттайгаар ажилласан. Ингэхдээ 1 хүний өдрийн томилолтын зардлыг 25.0 мянган төгрөгөөр тооцсон нь Сангийн сайдын тогтоосон томилолтын тарифаас 2.6 дахин бага байгаа нь ажлыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд санхүүгийн нөөц дутагдах эрсдэлтэй байна. Энэ нь Сангийн сайдын 2022 оны 120 дугаар тушаал "Төрийн албан хаагчийн дотоод албан томилолтын зардлын тариф"-тай нийцээгүй, "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Томилолтын мөнгийг тарифын дагуу зөв тооцох, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх.

2. **Хөрөнгийн данстай холбоотой асуудал**

Үндсэн хөрөнгийн дансанд элэгдлээрээ өртгөө бүрэн нөхсөн 171 нэр төрлийн хөрөнгө бүртгэлтэй байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 3-д "Илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нь нөхсөн, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн байгууллагатай зөвшилцөж тогтоох" гэж заасантай нийцээгүй, "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Өртгөө бүрэн нөхсөн хөрөнгүүдийг Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газарт хүргүүлэн шийдэж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх.

3. **Бараа материалын данстай холбоотой асуудал**

Тайлант онд орлого аваад, огт зарлагадаагүй 31 нэр төрлийн 13,653.4 мянган төгрөгийн эм, эмнэлгийн хэрэгсэл байгааг зайлшгүй нөөц гэж тайлбарлаж байгаа боловч зайлшгүй нөөцийн жагсаалт, баталсан тушаал шийдвэр байхгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйл 24.6 "Төсөв захирагчийн үйл ажиллагаа, хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний урсгал болон хөрөнгийн зардлыг төлөвлөх, гүйцэтгэлийн хяналт хийхдээ холбогдох норм, норматив, батлагдсан стандарт, зураг төсвийг үндэслэнэ" гэж заасантай нийцээгүй, "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн зайлшгүй нөөцийн жагсаалтыг бэлтгэж, хянаж, байгууллагын удирдлагаар батлуулан мөрдөж ажиллах

4. **Бараа материалын данстай холбоотой асуудал**

Тайлант хугацаанд огт зарлагадаагүй 28 нэр төрлийн 12,379.3 мянган төгрөгийн эм, эмнэлгийн хэрэгсэл байна. Үүнд ковид цар тахлын үед хандиваар ирсэн, ЭМЯ-аас хуваарилсан, тухайн байгууллагын үйл ажиллагаанд хэрэглээгүй эм, эмнэлгийн хэрэгслүүд байна. Энэ нь Сангийн сайдын 2017 оны 361 дүгээр тушаалын Хавсралт 1-ийн 6-д "Бараа материал бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны үед худалдан борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө, үйлдвэрлэлийн дамжлагад байгаа зүйлс болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд хэрэглэгдэх материал, хангамжийн зүйлс хамаарна" гэсэн заалттай нийцээгүй, "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Цаашид хэрэглэхгүй эм, эмнэлгийн хэрэгслийн үлдэгдлийн судалгааг гаргаж, дээд шатны байгууллагад танилцуулан, хугацаа дуусахаас өмнө шаардлагатай байгаа эмнэлгийн байгууллагад шилжүүлэх арга хэмжээг авч ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 09 дүгээр сарын 1 - ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		/мянган төгрөгөөр/ Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Сузурфарм ХХК, Батбайгаль ХХК, Голомт банк, Шүрэнтамга ХХК-ийн түрээсийн барьцаануудыг өр төлбөрөөр бус орлогоор бүртгэсэн.	1	4,500.0			1	4,500.0	1	4,500.0				
28,448.1 мянган төгрөгийн өр төлбөртэй.	1	28,448.1			1	28,448.1	1	28,448.1				
Цалин тооцохдоо ХХОАТ-ын хөнгөлөлтийг буруу тооцсон	1	623.0			1	623.0	1	623.0				
Дүн	3	33,571.1			3	33,571.1	3	33,571.1				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Тайлант онд хэвлэл захиалгын зардал гаргасан байна.	1	71.5	1	71.5								
Тайлант онд 15 төрлийн сургалтнаас тэвчиж болох зардал байна.	1	320.0	1	320.0								
1 хүний 1 өдрийн томилолтын зардлыг 25.0 мянган төгрөг буюу Сангийн сайдын тогтоосон дүнгээс 2.6 дахин бага байна.	1	3,284.9					1	3,284.9				
Хүнсний бүтээгдэхүүн нийлүүлэгч "Манхан өгөөж" ХХК-ийн хүсэлтийн дагуу тендерт шалгарч, гэрээ байгуулсан үнээс нь 4.5-120 хувиар нэмэгдсэн үнээр худалдан авалт хийсэн байна.	1	6,221.8			1	6,221.8						
АӨСҮТ-ийн үндсэн хөрөнгөнд элэгдлээрээ өртгөө бүрэн нөхсөн 171 нэр төрлийн	1	-					1	-				

Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны
санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

хөрөнгө бүртгэлтэй байна.												
Орлого аваад, огт зарлагдаагүй 31 нэр төрлийн эм, эмнэлгийн хэрэгсэл нөөцөлсөн байна	1	13,653.4					1	13,653.4				
Тайлант хугацаанд огт хэрэглэгдэхгүй 28 нэр төрлийн эм, эмнэлгийн хэрэгслүүд байна.	1	12,379.3					1	12,379.3				
Шилэн дансны цахим сайтад 3 гүйлгээг мэдээлээгүй байна.	1	28,395.2			1	28,395.2						
Дүн	8	64,326.1	2	391.5	2	34,617.0	4	29,317.6				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил												
Шилэн дансны цахим сайтад гүйлгээг мэдээлээгүй байна.	1	28,395.2			1	28,395.2						
Дүн	1	28,395.2			1	28,395.2						

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ

2023 оны 02 дугаар сарын 24

№ 76/А0150127

Улаанбаатар хот

СНАГ-2023/349/НА-СТА-ТНУЗ

Төлбөр барагдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тайлант онд сургалтад 320,000.00 төгрөгийг зарцуулсан нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1-д "Төсвийн байгууллага, ... дараах зүйлсийг хориглоно", 15.2.3-д "сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж, бичиг хэрэг, тээвэр шатахуун, дотоод албан томилолт болон холбогдох бусад зардлыг хэмнэх" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т "Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно.", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.3-д заасныг үндэслэн **ТОГТООХ** нь:

1. Тайлант онд сургалтад зарцуулсан 320,000.00 төгрөгийг Үндэсний аудитын газрын Төрийн сан дахь 100900000601 тоот дансанд төвлөрүүлэх;
2. Актын биелэлтийг 2023 оны 09 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн захирал Ц.Уранчимэг, ахлах нягтлан бодогч Б.Мядаг нарт хариуцуулав.

ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООСОН:

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Ч.БОЛД

ХУРЦ ТООЦООЛОЛ АУДИТ ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ

Д.ЛХАМСҮРЭН

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ

2023 оны 02 дугаар сарын 24 № 77/АД150127
СНАГ-2023/349/НА-СТА-ТШЗ
Төлбөр барагдуулах тухай

Улаанбаатар хот

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тайлант онд хэвлэл захиалгын 71,500.00 төгрөгийн зардал гаргасан нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1-д "Энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдэд дараах зориулалтаар зардал санхүүжүүлэх, зарцуулахыг хориглоно", 12.1.3-д "Хэвлэлийн захиалгын төлбөр" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т "Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно.", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.3-д заасныг үндэслэн **ТОГТООХ нь:**

1. Тайлант онд зарцуулсан хэвлэл захиалгын 71,500.00 төгрөгийг Үндэсний аудитын газрын Төрийн сан дахь 100900000601 тоот дансанд төвлөрүүлэх;
2. Актын биелэлтийг 2023 оны 09 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн захирал Ц.Уранчимэг, ахлах нягтлан бодогч Б.Мядаг нарт хариуцуулав.

ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООСОН:

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

ХУРЦ ТООЦООЛОЛ АУДИТ ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ

Ч.БОЛД

Д.ЛХАМСҮРЭН

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2023 оны 02 дугаар сарын 24 № 254/А0150124

Улаанбаатар хот

СНАГ-2023/349/НА-СТБ-ТНЗ

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Хүнсний бүтээгдэхүүн нийлүүлэгч "Манхан өгөөж" ХХК-ийн тендерт шалгарч, гэрээ байгуулсан үнээс нь 4.5-120 хувиар нэмэгдсэн үнээр худалдан авалт хийсэн байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 40 дүгээр зүйлийн 40.4-т "Худалдан авах бараа, ажил үйлчилгээний тоног төхөөрөмж, үндсэн материал, түүхий эд, хөдөлмөрийн хөлсний үнэд захиалагч дараах тохируулга хийхээр гэрээнд тусгаж болно", 40.4.2-т "суурь үнэ огцом өөрчлөгдсөн" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1-д заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Хүнсний бүтээгдэхүүн нийлүүлэгч "Манхан өгөөж" ХХК-аас нэмэгдсэн үнээр худалдан авалт хийсэн зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2023 оны 09 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор Үндэсний газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн захирал Ц.Уранчимэг, ахлах нягтлан бодогч Б.Мядаг нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
ХУРЦ ТООЦООЛ ОЛ АУДИТ ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Ч.БОЛД

Д.ЛХАМСҮРЭН

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2023 оны 02 дугаар сарын 24 № 255/А0150127

Улаанбаатар хот

СНАГ-2023/349-НА-ОГА-143
Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

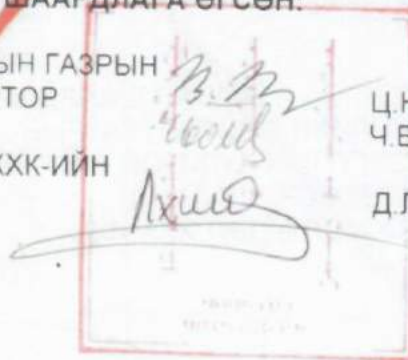
Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд зарлагын 28,395,200.00 төгрөгийн 3 гүйлгээг мэдээлээгүй нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйл 4.1.1-д "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх", 6 дугаар зүйлийн 6.1 "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1-д заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд мэдээллийг бүрэн байршуулаагүй зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2023 оны 09 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор Үндэсний газарт ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Арьсны өвчин судлалын үндэсний төвийн захирал Ц.Уранчимэг, ахлах нягтлан бодогч Б.Мядаг нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
ХУРЦ ТООЦООЛОЛ АУДИТ ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Ч.БОЛД

Д.ЛХАМСҮРЭН